เพลงฮิตติดชาร์ต: การศึกษาเชิงวิเคราะห์ลักษณะเด่นทางภาษา
Hit Songs on the Charts: An Analytical Study of Language Characteristics

กาญจนา ต้นโพธิ์[1] และ นันทพร ศรจิตติ[2]
Kanchana Tonpo[1] and Nantaporn Sornjitti[2]
Received: 17 May 2025 **Revised:** 24 August 2025 **Accepted**: 29 August 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเชิงวิเคราะห์ลักษณะเด่นทางภาษาของเพลงไทยสมัยใหม่ยอดนิยมหรือเพลงฮิตติดชาร์ต ผลการศึกษาพบลักษณะที่น่าสนใจ 2 ประการ คือ การตั้งชื่อเพลงฮิตติดชาร์ต และการใช้ภาษาในเพลงฮิตติดชาร์ต โดยการตั้งชื่อเพลงนั้น ศึกษาเรื่องโครงสร้างภาษาของชื่อเพลงและกลวิธีการตั้งชื่อเพลง พบว่าโครงสร้างภาษาของชื่อเพลงมี 3 ประเภท ได้แก่ ประเภทที่เป็นคำ ประเภทที่เป็นวลี และประเภทที่เป็นประโยค ส่วนกลวิธีการตั้งชื่อเพลงพบ 4 กลวิธี คือ การตั้งชื่อเพลงแบบบอกเนื้อหา การตั้งชื่อเพลงในเชิงเปรียบเทียบ การตั้งชื่อเพลงแบบเล่นคำเล่นภาษา และการตั้งชื่อเพลงแบบคำถาม ตามลำดับ ในด้านการใช้ภาษาในเพลงฮิตติดชาร์ต พบลักษณะเด่น 5 ลักษณะ คือ การใช้ภาษาพูดแบบเล่าเรื่อง การใช้ภาษาความเปรียบ การใช้ประโยคคำถาม การใช้คำภาษาอังกฤษปนภาษาไทย และการเล่นภาษา ตามลำดับ ลักษณะทางภาษาในเพลงฮิตติดชาร์ตล้วนสร้างสรรค์ด้วยความพิถีพิถันเพื่อนำเสนอเนื้อหาและแก่นสาระของเพลงให้ผู้รับสารรับรู้และเข้าใจ จนเกิดความชื่นชอบ ซึ่งลักษณะทางภาษานี้ถือว่าเป็นเอกลักษณ์หรือลักษณะเด่นที่ทำให้เพลงเหล่านี้กลายเป็นเพลงไทยยอดนิยม

คำสำคัญ: เพลงฮิตติดชาร์ต, ลักษณะเด่นทางภาษา, เพลงไทยสมัยใหม่ยอดนิยม, ชื่อเพลง

Abstract

This research aims to analytically study the language characteristics of contemporary popular Thai songs, or “hit songs on the charts.” The findings reveal two key aspects: the naming of hit songs on the charts and the use of language within them. Regarding song titles, the study examines both the linguistic structure and naming strategies. The structures of song titles fall into three categories: single words, phrases, and complete sentences. Four naming strategies are identified: content-descriptive titles, metaphorical titles, wordplay-based titles, and question-form titles. In terms of language use in the songs, five prominent features are found: narrative-style

[1] รองศาสตราจารย์, สาขาวิชาศิลปวิทยาศาสตร์, สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
[2] อาจารย์, สาขาวิชาศิลปวิทยาศาสตร์, สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
[1] Associate Professor, Liberal Arts, Innovative Learning Center, Srinakharinwirot University.
[2] Lecturer, Liberal Arts, Innovative Learning Center, Srinakharinwirot University.

spoken language, figurative language, interrogative sentences, code-switching between Thai and English, and language play. These linguistic features are creatively crafted to convey the song's message and essence, allowing listeners to perceive and emotionally connect with the content. Such language use contributes to the songs' appeal and popularity, establishing these features as distinctive and defining characteristics of contemporary Thai hit songs.

Keywords: Hit Songs on the Charts, Language Characteristics, Contemporary Popular Thai Songs, Song Names

บทนำ

เพลงเป็นสื่อบันเทิงรูปแบบหนึ่งที่สำคัญในสังคมไทย เพลงช่วยสร้างสุนทรียะและช่วยเสริมความสุขความผ่อนคลายให้กับผู้คนทุกเพศทุกวัย เพลงไทยต่าง ๆ ที่สร้างขึ้น มักมุ่งเน้นการถ่ายทอดเรื่องราวที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับวิถีการดำเนินชีวิตและวัฒนธรรมของคนและสังคมไทย ถือเป็นส่วนหนึ่งของการสื่อสารที่บอกเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ตามยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป จึงกล่าวได้ว่า เพลงเปรียบเสมือนกระจกเงาที่ส่องสะท้อนสังคมได้เป็นอย่างดี (สุมณฑา ศักดิ์ชัยสมบูรณ์, 2540; จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และคณะ, 2549)

สังคมยุคปัจจุบันที่ความเจริญก้าวหน้าถาโถมเข้ามาอย่างมาก สื่อต่าง ๆ ในสังคมไทยต้องปรับเปลี่ยนให้เท่าทันตามกระแสโลกหรือที่เราเรียกกันว่า "โลกยุคใหม่" และเพลงไทยก็เช่นกันที่จะต้องปรับและเปลี่ยนให้ทันยุคทันกระแส จะเห็นได้ว่าเพลงไทยยุคปัจจุบัน หรือ "เพลงไทยสมัยใหม่" มีการนำถ้อยคำหรือเนื้อหาที่ทันสมัยมาแทรกและเสริมในเพลงเพื่อให้เกิดความน่าสนใจจนหลายเพลงกลายเป็น "เพลงฮิตติดชาร์ต" ดังตัวอย่าง

"...ทรงอย่างแบด แซดอย่างบ่อย
เธอไม่อินกับผู้ชาย bad boy
ทรงอย่างแบด แซดอย่างบ่อย
เธอไม่รักฉันก็คงต้องปล่อย
โธ่พ่อหนุ่ม bad boy bad boy
ทรงอย่างแบด แซดอย่างบ่อย
ปล่อยเธอไปกับไอ้หนุ่ม good boy..."
(ทรงอย่างแบด - Paper Planes)

จากตัวอย่างเพลงทรงอย่างแบด ของวง Paper Planes ซึ่งเป็นเพลงยอดนิยมที่ติดชาร์ต (JOOK. 2566: ออนไลน์) พบว่ามีลักษณะเด่น คือ การนำคำภาษาอังกฤษมาปนภาษาไทย ทั้งการแทรกคำ การแทนคำแบบทับศัพท์หรือการเขียนภาษาไทยแทนเสียงศัพท์อังกฤษ ซึ่งทำให้เพลงดูสนุกสนาน ทันสมัย และสื่อถึงผู้รับสารโดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นได้เป็นอย่างดี

เพลงไทยสมัยใหม่ยอดนิยมหรือเพลงฮิตติดชาร์ตนั้น มักสร้างสรรค์ด้วยกลวิธีทางภาษาเนื้อหาและแนวคิดสำคัญที่ดึงดูดใจ และถูกใจผู้รับสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลวิธีทางภาษาที่ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ กล่าวคือ เนื้อหาสาระและแนวคิดของเพลงต้องอาศัยตัวภาษาในการถ่ายทอด ดังนั้นผู้สร้างสรรค์บทเพลงจะต้องมีเทคนิควิธีการเลือกใช้ภาษาเพื่อนำเสนอเพลงนั้น ๆ ให้ตรงใจผู้ฟัง

จากความน่าสนใจทั้งหมดข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาลักษณะเด่นทางภาษาที่ปรากฏในเพลงไทยสมัยใหม่ยอดนิยมหรือเพลงฮิตติดชาร์ตว่ามีลักษณะอย่างไร และมีรูปแบบการใช้อย่างไร ซึ่งผลการศึกษานี้จะทำให้เห็นลักษณะทางภาษาที่เป็นตัวส่งผลให้เพลงไทยสมัยใหม่เกิดเป็นเพลงยอดนิยมและเพลงฮิตติดชาร์ตในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาเชิงวิเคราะห์ลักษณะเด่นทางภาษาของเพลงไทยสมัยใหม่ยอดนิยมหรือเพลงฮิตติดชาร์ต

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารวิชาการต่าง ๆ และประมวลเป็นกรอบแนวคิดและทฤษฎีความรู้ในการศึกษา โดยข้อมูลที่ศึกษาเป็นข้อมูลปฐมภูมิ มีขอบเขตดังนี้

1. ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง โดยคัดเลือกเพลงไทยสมัยใหม่ยอดนิยมหรือเพลงฮิตติดชาร์ตจากชาร์ตเพลง THAILAND TOP 100 เดือนมิถุนายน 2566 ของแอปพลิเคชันฟังเพลงออนไลน์ JOOX (www.joox.com) (JOOX, 2566) ได้จำนวนเพลงทั้งสิ้น 100 เพลง

2. ผู้วิจัยศึกษาลักษณะเด่นทางภาษาในด้านการตั้งชื่อเพลงและการใช้ภาษาในเพลง โดยศึกษาจากเนื้อเพลงที่มีการเขียนสะกดการันต์และเขียนชื่อศิลปินผู้ขับร้องเพลงตามที่ปรากฏในแอปพลิเคชัน JOOX

ผลการวิจัย

การศึกษาลักษณะเด่นทางภาษาในเพลงไทยสมัยใหม่ยอดนิยมหรือเพลงฮิตติดชาร์ต จากบทเพลง 100 เพลงที่ได้รับความนิยมสูงสุด พบว่ามีลักษณะเด่นทางภาษาที่น่าสนใจ 2 ประการ คือ การตั้งชื่อเพลงฮิตติดชาร์ต และการใช้ภาษาในเพลงฮิตติดชาร์ต ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การตั้งชื่อเพลงฮิตติดชาร์ต

การตั้งชื่อเพลงถือว่ามีลักษณะคล้ายกับการตั้งชื่อเรื่องวรรณกรรมหรืองานเขียนต่าง ๆ กล่าวคือ ชื่อเรื่องเป็นองค์ประกอบแรกของงานเขียน การตั้งชื่อเรื่องเป็นกลวิธีอย่างหนึ่งที่สำคัญยิ่ง เพราะชื่อเรื่องเป็นจุดแรกที่สะดุดตาและกระทบใจผู้อ่าน ช่วยให้ผู้อ่านเกิดความสนใจใคร่รู้และอยากติดตามเรื่องราวต่อไปจนจบ ดังที่ เจือ สตะเวทิน (2517) กล่าวว่า *“เราเขียนหนังสือดีเพียงใดก็ตาม แต่ถ้าตั้งชื่อเรื่องไม่เป็น ผู้อ่านอาจเปิดผ่านไปเสีย ชื่อเรื่องจึงเป็นเสน่ห์สำคัญของหนังสือ”* จากแนวคิดดังกล่าวนี้เทียบได้กับการตั้งชื่อเพลงเช่นกัน กล่าวได้ว่า ชื่อเพลงก็ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้เพลงหนึ่ง ๆ เป็นที่จดจำหรือเกิดความชื่นชอบ ชื่อเพลงจึงถือเป็นเสน่ห์สำคัญอย่างหนึ่งของเพลงด้วยเช่นกัน จากการศึกษาเพลงฮิตติดชาร์ต 100 เพลง โดยนำชื่อเพลงมาวิเคราะห์ลักษณะเด่นทางภาษา ผู้วิจัยพบว่าเพลงทั้งหมดนี้มีการตั้งชื่อเพลงด้วยโครงสร้างภาษาและกลวิธีการตั้งชื่อ ดังต่อไปนี้

1.1 โครงสร้างทางภาษาของชื่อเพลง ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 สรุปโครงสร้างทางภาษาของชื่อเพลงฮิตติดชาร์ต

ลักษณะโครงสร้าง		จำนวน	จำนวนรวม
ประเภทคำ	คำเดี่ยว	12	16
	คำประกอบ	4	
ประเภทวลี	นามวลี	20	47
	กริยาวลี	21	
	วิเศษณ์วลี	6	
ประเภทประโยค	หน่วย สกรรมและหน่วยกรรมตรง	16	37
	หน่วยประธานและหน่วยอกรรม	8	
	หน่วยประธาน หน่วย สกรรมและหน่วยกรรมตรง	13	

ผลการศึกษาที่แจกแจงตามตารางที่ 1 อธิบายได้ว่า ชื่อเพลงฮิตติดชาร์ต 100 เพลง สามารถแบ่งตามลักษณะโครงสร้างภาษาได้ 3 ประเภท คือ ประเภทคำ 16 เพลง ประเภทวลี 47 เพลง และประเภทประโยค 37 เพลง โดยประเภทคำพบ 2 ประเภทย่อย คือ คำเดี่ยว 12 เพลง กับ คำประกอบ 4 เพลง ประเภทวลีพบ 3 ประเภทย่อย คือ นามวลี 20 เพลง กริยาวลี 21 เพลง และวิเศษณ์วลี 6 เพลง ประเภทประโยคพบ 3 ประเภทย่อย คือ หน่วยสกรรมและหน่วยกรรมตรง 16 เพลง หน่วยประธานและหน่วยอกรรม 8 เพลง และหน่วยประธาน หน่วยสกรรมและหน่วยกรรมตรง 13 เพลง ดังจะนำเสนอตัวอย่างต่อไปนี้

1.1.1 ประเภทที่เป็นคำ คือ การตั้งชื่อเพลงที่เป็นคำสั้นๆ สื่อความหมายชัดเจน อาจเป็นคำเดี่ยวหรือคำประกอบก็ได้ ดังนี้

1) คำเดี่ยว เกิดจากหน่วยคำเพียงหน่วยเดียว อาจมีพยางค์เดียวหรือหลายพยางค์ก็ได้ พบทั้งคำนาม เช่น *เศษ (tinn และ เอิ๊ต ภัทรวี) ลม (NUM KALA)* และคำกริยา เช่น *พิง (นนท์ ธนนท์) เสแสร้ง (MOON และPaper Planes)*

2) คำประกอบ เกิดจากหน่วยคำตั้งแต่ 2 หน่วยคำขึ้นไปมาประกอบเข้าด้วยกัน ซึ่งพบ 3 แบบ คือ คำประสม เช่น *ท้องฟ้า (Paper) ดวงเดือน (โจอี้ ภูวศิษฐ์)* คำซ้อน เช่น *ดึงดัน (Cocktail และ ตั๊ก ศิริพร)* และคำซ้ำ เช่น *dum dum (Jeff Satur)*

1.1.2 ประเภทที่เป็นวลี คือ การตั้งชื่อเพลงที่มีส่วนประกอบเป็นคำหลักกับส่วนขยายคำหลัก พบ 3 ประเภท ดังนี้

1) นามวลี พบโครงสร้างประกอบด้วยหน่วยหลัก เช่น *หยดน้ำตา (4EVE) หัวใจปลาดาว (F.HERO และ bonnadol)* และพบ นามวลีที่มีโครงสร้างประกอบด้วยหน่วยหลักและหน่วยคุณศัพท์ เช่น *โต๊ะริม (นนท์ ธนนท์) ทรงอย่างแบด (Paper Planes)*

2) กริยาวลี พบโครงสร้างประกอบด้วยหน่วยแก่น เช่น *คืนให้ (sarah salola และMean TaitosmitH) พูดไม่คิด (Season Five)* พบกริยาวลีที่มีโครงสร้างประกอบด้วยหน่วยแก่นและหน่วยขยาย เช่น *มองนาน ๆ (FLI:P) ชอบป่ะเนี่ย (ใหม่ ดาวิกา)* พบกริยาวลีที่มีโครงสร้างประกอบด้วยหน่วยแก่นและหน่วยจำนวน เช่น *ไม่เป็นรอง (Cocktail)* และพบกริยาวลีที่มีโครงสร้างประกอบด้วยหน่วยแก่นและอนุพากย์วิเศษณ์ เช่น *ยิ้มทั้งน้ำตา (Billkin)* และหน่วยแก่น หน่วยขยายและอนุพากย์วิเศษณ์ เช่น *ละไว้ในฐานที่เข้าใจ (บุ๊ค ศุภกาญจน์)*

3) วิเศษณ์วลี พบโครงสร้างหน่วยหลักเป็นคำวิเศษณ์และหน่วยขยายเป็นคำนามหรือนามวลี เช่น *ทุกความทรงจำ (Only Monday) ในวันที่สาย (Alyn Wee)* พบวิเศษณ์วลีที่หน่วยหลักเป็นคำวิเศษณ์และหน่วยขยายเป็นคำกริยาหรือกริยาวลี เช่น *แค่มองตา (กวาง ABnormal)*

1.1.3 ประเภทที่เป็นประโยค พบโครงสร้างประกอบด้วยหน่วยสกรรมและหน่วยกรรมตรง เช่น *แปะหัวใจ (เจ้านาย) ชวนน้องล่องใต้ (กล้วย แสตมป์ และ แน๊ท ราเชนทร์)* พบประโยคที่มีโครงสร้างประกอบด้วยหน่วยประธานและหน่วยอกรรม เช่น *วาฬเกยตื้น (GUNGUN) แฟนผมน่ารัก (โบว์ เมลดา)* และพบประโยคที่มีโครงสร้างประกอบด้วยหน่วยประธาน หน่วย สกรรมและหน่วยกรรมตรง *เช่น ผีเห็นผี (L.กฮ.) ฉันคือดวงจันทร์ (MONICA)*

1.2 กลวิธีการตั้งชื่อเพลง

จากการศึกษาเพลงฮิตติดชาร์ตจำนวน 100 เพลง ผู้วิจัยพบว่าชื่อเพลงเหล่านี้ใช้กลวิธีการตั้งชื่อทั้งสิ้น 4 กลวิธี ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 สรุปกลวิธีการตั้งชื่อเพลงฮิตติดชาร์ต

กลวิธีการตั้งชื่อเพลง	จำนวน
การตั้งชื่อเพลงแบบบอกเนื้อหา	66
การตั้งชื่อเพลงในเชิงเปรียบเทียบ	22
การตั้งชื่อเพลงแบบเล่นคำเล่นภาษา	7
การตั้งชื่อเพลงแบบคำถาม	5

จากตารางที่ 2 สรุปได้ว่าเพลงฮิตติดชาร์ตจำนวน 100 เพลงพบกลวิธีการตั้งชื่อเพลง 4 กลวิธี โดยกลวิธีที่ปรากฏมากที่สุด คือ การตั้งชื่อเพลงแบบบอกเนื้อหา 66 เพลง รองลงมา คือ การตั้งชื่อเพลงในเชิงเปรียบเทียบ 22 เพลง การตั้งชื่อเพลงแบบเล่นคำเล่นภาษา 7 เพลง และสุดท้าย การตั้งชื่อเพลงแบบคำถาม 5 เพลง ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าเพลงฮิตติดชาร์ตนั้นมักตั้งชื่อเพลงโดยเน้นการบอกเนื้อหา กล่าวคือ เมื่อผู้รับสารเห็นชื่อเพลงแล้ว ก็สามารถคาดเดาเนื้อหาสาระของเพลงนั้นๆ ได้ทันที ส่วนกลวิธีการตั้งชื่อเพลงรูปแบบอื่นๆ นั้น อาจมีปรากฏอยู่บ้างในเพลงฮิตติดชาร์ตซึ่งแต่ละกลวิธีก็ล้วนแต่ช่วยดึงดูดความสนใจและกระตุ้นให้ผู้ฟังเกิดความใคร่รู้ในเพลงนั้นๆ ดังจะขอนำเสนอตัวอย่างต่อไปนี้

1.2.1 การตั้งชื่อเพลงแบบบอกเนื้อหา คือ การตั้งชื่อที่แสดงถึงเรื่องราวในเนื้อเพลงอย่างชัดเจน อาจเรียกชื่อประเภทนี้ว่าเป็นแบบป้ายสินค้า (Label Title) ทันทีที่ผู้อ่านเห็นชื่อเรื่องก็จะทราบได้ทันทีว่าใจความของเรื่องอยู่ในความสนใจของตนหรือไม่ ชื่อเพลงประเภทนี้มีข้อความกระชับ แต่ได้ใจความชัดเจน (มาลี บุญศิริพันธุ์, 2535) ชื่อเพลงแบบนี้จะเข้าใจง่าย เข้าใจทันทีโดยไม่ต้องตีความใดๆ มากนัก เมื่อผู้รับสารรู้ชื่อเพลงแล้ว ก็สามารถคาดเดาและเข้าใจเนื้อหาของบทเพลงนั้นๆ ได้ ตัวอย่างดังนี้

รักแรก (นนท์ ธนนท์)

เพลงนี้เป็นการตั้งชื่อแบบบอกเนื้อหา กล่าวคือ คำว่า *“รักแรก”* มีความหมายว่า ความรักครั้งแรกของคนเรา และชื่อเพลงนี้ก็สื่อสะท้อนถึงเนื้อหาเพลงภายในที่กล่าวถึงรักครั้งแรกที่อยู่ในความทรงจำ แม้เลิกรากันไปแล้ว ก็ยังจดจำไม่ลืม

ปีนี้ไม่ต้องเหงาคนเดียวแล้วโว้ย (No One Else)

เพลงนี้มีชื่อเพลงที่บอกเนื้อหาในเพลงอย่างชัดเจน กล่าวคือ เพลงนี้มีเนื้อหาถึงการมีคนรักในปีนี้ ทำให้ได้ทำกิจกรรมกับคนรักเหมือนกับคู่รักอื่นๆ จึงถือว่าเป็นปีที่ไม่เหงา ไม่ได้อยู่คนเดียว เพราะมีคนรักอยู่เคียงข้าง

1.2.2 การตั้งชื่อเพลงในเชิงเปรียบเทียบ คือ การตั้งชื่อเพลงที่ผู้ส่งสารเลือกใช้ถ้อยคำที่มีความหมายแฝงหรือลักษณะคำเปรียบเทียบแทนสาระสำคัญของเรื่องที่ผู้ส่งสารต้องการกล่าวถึง ผู้รับสารจะต้องตีความและติดตามรายละเอียดของเนื้อหาเพลงต่อไปจึงจะเข้าใจความหมายที่ชัดเจน ตัวอย่างดังนี้

ฉันคือดวงจันทร์ (MONICA)

ชื่อเพลงนี้ตั้งชื่อในเชิงเปรียบเทียบ โดยเนื้อหาของเพลงนำเสนอเรื่องราวความรักแบบรักเขาข้างเดียว และเปรียบตนเองว่าเหมือนกับดวงจันทร์ เปรียบคนที่ตนเองแอบรักว่าเหมือนกับโลก เปรียบคนรักของอีกฝ่ายว่าเหมือนกับดวงอาทิตย์ กล่าวคือ เปรียบว่าตนเองนั้นด้อยคุณค่ากว่าคนรักของคนที่ตนแอบรัก เหมือนกับดวงจันทร์ที่ด้อยกว่าดวงอาทิตย์ โลกมักให้ความสนใจและหมุนตามดวงอาทิตย์เสมอ แต่ตนเองเป็นแค่ดวงจันทร์ที่ไร้ค่าที่หมุนตามโลกไปเรื่อยๆ โดยที่โลกไม่ให้ความสำคัญ

ซ่อนกลิ่น (Palmy)

ชื่อเพลงนี้ตั้งชื่อในเชิงเปรียบเทียบ เนื้อหาของเพลงนำเสนอเรื่องราวความรักที่เลิกรากันไปแล้ว แต่ยังคงหลงเหลือเยื่อใยและความรู้สึก

รักอยู่ภายในใจ โดยคำว่า *"ซ่อนกลิ่น"* ในเพลงนี้อาจตีความได้สองความหมาย คือ 1. ดอกซ่อนกลิ่น ซึ่งเป็นดอกไม้ที่มีกลิ่นหอมฟุ้งตอนกลางคืน บทเพลงนี้อาจนำชื่อดอกซ่อนกลิ่น และคุณสมบัติการหอมกลางคืนของดอกซ่อนกลิ่นมาเปรียบเทียบกับเพลง เพื่อสื่อถึงความรักที่ไม่เปิดเผย หรือ 2. คำว่า *"ซ่อนกลิ่น"* ที่มีความหมายว่า ซ่อนหรือปิดบังกลิ่นซึ่ง กลิ่นในที่นี้ หมายถึงความรักครั้งเก่านั่นเอง

1.2.3 การตั้งชื่อเพลงแบบเล่นคำเล่นภาษา คือ การตั้งชื่อเพลงที่ผู้ส่งสารเลือกใช้คำหรือภาษาที่แปลกใหม่มาสร้างเป็นคำใหม่ โดยตั้งใจสื่อความหมายบางสิ่งบางอย่างที่ต้องการ ลักษณะการสร้างคำอาจเป็นการสลับคำ การผวนคำ คำเลียนเสียง หรือคำที่คิดแต่งขึ้นเอง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สันละกะยา (อานัส)

ชื่อเพลงนี้ตั้งชื่อแบบเล่นคำเล่นภาษา โดยเนื้อหาของเพลงกล่าวถึงคำมั่นสัญญาว่าจะรักเธอตลอดไปและนำคำว่า "สัญญา" มาปรับเปลี่ยนหรือเล่นภาษาเป็น *"สันละกะยา"* ให้เกิดความสนุกสนานและความไพเราะของภาษา นอกจากนี้การเปลี่ยนภาษาในกรณีนี้ทำให้เกิดการจดจำ การดึงดูดใจประทับใจแก่ผู้รับสารด้วย

ฉลามชอบงับคุณ (IIVY และ Bbonnadol)

ชื่อเพลงนี้ตั้งชื่อแบบเล่นคำเล่นภาษา โดยเพลงนี้นำเสนอการบอกรัก แต่ใช้วิธีการบอกรักด้วยการสร้างภาษาใหม่ ทำให้เกิดความสนุกสนานและน่าจดจำ โดยนำคำมาสลับที่กัน เพื่อให้สื่อความหมายถึงการบอกรัก กล่าวคือ *"ฉลามชอบงับคุณ"* ผู้ส่งสารต้องการสื่อความว่า *"ผมชอบคุณงับ"* โดย *"งับ"* ที่จากเดิมหมายถึง การใช้ปากงับหรือจับสิ่งต่างๆ แต่เปลี่ยนเป็นการเลียนเสียงพูด *"ครับ"* เป็น *"งับ"* ดังนั้น *"งับ"* ในบทเพลงนี้จึงหมายถึง *"ครับ"* ด้วยนั่นเอง ซึ่งวิธีเล่นภาษานี้เป็นการสลับคำ สลับเสียง เพื่อเทียบกัน ทำให้เกิดความสนุกสนาน น่าสนใจและติดใจแก่ผู้รับสาร

1.2.4 การตั้งชื่อเพลงแบบคำถาม คือ การตั้งชื่อเรื่องที่เร้าความสนใจของผู้รับสาร ทำให้เกิดความสงสัยใคร่รู้คำตอบด้วยการนำประเด็นสำคัญของเรื่องมาตั้งเป็นประโยคคำถาม หรือการใช้คำและประโยคแสดงการถาม ทำให้ผู้รับสารสนใจติดตาม เพราะอยากรู้ว่าเนื้อเพลงจะตอบปัญหานั้นอย่างไร ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ถามเพื่ออะไร (เคลียร์)

ชื่อเพลงนี้เป็นภาษาที่แสดงรูปประโยคคำถามและมีเนื้อหาเพลงที่กล่าวถึง การผิดหวังในความรักเนื่องจากเลิกรากับคนรัก และเมื่อเวลาผ่านไปฝ่ายที่ทิ้งไปมักถามไถ่ทุกข์สุขในชีวิตและแสดงอาการห่วงใย จนทำให้ฝ่ายที่เจ็บปวดเพราะรักเกิดตั้งคำถามว่า *"ถามเพื่ออะไร"* ในเมื่อเรื่องราวความรักได้จบลง และไม่มีทางกลับมาเป็นเหมือนเดิมได้

ฝนตกไหม (Three Man Down)

ชื่อเพลงนี้เป็นการตั้งชื่อเพลงแบบคำถาม โดยเนื้อหาของเพลงนี้กล่าวถึงความรักที่เลิกรากันไปแล้ว แต่อีกฝ่ายยังห่วงหาและไม่เคยลืมรักครั้งเก่าได้เลย จึงมักแสดงความห่วงใยโดยการถามทุกข์สุข ความเป็นอยู่ เหตุการณ์ต่างๆ แม้กระทั่งสภาพอากาศ ที่เกิดขึ้นของคนรักเก่าอยู่เสมอ *"ฝนตกไหม"* ถือเป็นการใช้ประโยคคำถามมาตั้งเป็นชื่อเพลง ซึ่งนอกจากจะสื่อถึงการถามแล้วยังพบว่าสื่อความหมายแฝงว่าต้องการพูดคุย รับรู้ หรือต้องการอยู่ใกล้ๆ กับคนรักเก่า ซึ่งแสดงถึงความรักครั้งเก่าที่ลืมไม่ได้นั่นเอง

2. การใช้ภาษาในเพลงฮิตติดชาร์ต

ผู้วิจัยศึกษาเพลงฮิตติดชาร์ต 100 เพลง พบว่าบทเพลงแต่ละเพลงล้วนสร้างสรรค์ด้วยลักษณะการใช้ภาษาที่พิถีพิถันและสละสลวยงดงาม เพื่อนำเสนอเนื้อหาและแก่นสาระของเพลงให้ผู้รับสารรับรู้และเข้าใจ จนเกิดความชื่นชอบกลายเป็นเพลงยอดนิยมหรือเพลงฮิตนั่นเอง ซึ่งลักษณะการใช้ภาษาดังกล่าวนี้ถือว่าเป็นเอกลักษณ์

หรือลักษณะเด่นที่น่าสนใจ ผู้วิจัยได้รวบรวมลักษณะการใช้ภาษาที่ปรากฏทั้งหมด และพบว่าเพลงหนึ่งเพลงอาจมีลักษณะการใช้ภาษาหลายรูปแบบ และเมื่อนำมาสรุปเฉพาะลักษณะการใช้ภาษาเด่น ๆ ที่เป็นเอกลักษณ์และปรากฏร่วมกันหรือเกิดซ้ำกัน ผู้วิจัยเห็นว่าลักษณะการเกิดร่วมหรือเกิดซ้ำกันนี้ถือเป็นลักษณะเฉพาะของการใช้ภาษาที่ทำให้เพลงฮิตติดชาร์ตทั้ง 100 เพลงนี้เป็นเพลงที่มีผู้คนชื่นชอบเป็นจำนวนมาก โดยขอนำเสนอผลการวิจัยตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 สรุปลักษณะเด่นของการใช้ภาษาในเพลงฮิตติดชาร์ต

การใช้ภาษา	จำนวน
การใช้ภาษาพูดแบบเล่าเรื่อง	100
การใช้ภาษาความเปรียบ	88
การใช้ประโยคคำถาม	69
การใช้คำภาษาอังกฤษปนภาษาไทย	39
การเล่นภาษา	20

จากตารางที่ 3 สรุปได้ว่าเพลงฮิตติดชาร์ตนั้นพบลักษณะเด่นในการใช้ภาษา 5 ลักษณะ โดยพบการใช้ภาษาพูดแบบเล่าเรื่องครบทั้ง 100 เพลง การใช้ภาษาความเปรียบ 88 เพลง การใช้ประโยคคำถาม 69 เพลง การใช้คำภาษาอังกฤษปนภาษาไทย 39 เพลง และการเล่นภาษา 20 เพลง ดังจะนำเสนอตัวอย่างต่อไปนี้

2.1 การใช้ภาษาพูดแบบเล่าเรื่อง คือ การใช้ภาษาที่ผู้ส่งสารต้องการบอกเล่าหรือถ่ายทอดเรื่องราวความรู้สึกบางอย่างให้ผู้รับสารรับรู้ มักเป็นภาษาที่ผู้ส่งสารใช้เพื่อสร้างความสนิทสนมกับผู้รับสาร มักใช้คำธรรมดาเข้าใจง่ายหรือคำที่พูดคุยกันในชีวิตประจำวัน ภาษาพูดแบบเล่าเรื่องนี้เป็นภาษาที่เป็นกันเอง สื่อความหมายตรงไปตรงมา เข้าใจง่าย จึงช่วยกระตุ้นความสนใจและทำให้อยากติดตามเรื่องราวนั้น ๆ การใช้ภาษาลักษณะนี้เป็นการใช้คำง่ายให้คนทั่วไปเข้าใจได้ง่าย รวบรัด ไม่มีรายละเอียดมากเกินไป ทำให้ไม่น่าเบื่อ (สิริวรรณ นันทจันทูล, 2540; ประสิทธิ์ กาพย์กลอน และคณะ, 2544) จากการศึกษาเพลงฮิตติดชาร์ต 100 เพลงพบว่ามีการใช้ภาษาพูดแบบเล่าเรื่องครบทุกเพลง โดยผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าการที่ผู้ส่งสารเลือกนำเสนอบทเพลงด้วยการใช้ภาษาในลักษณะนี้ เพราะช่วยสื่อความถึงผู้รับสารได้อย่างตรงไปตรงมา มีถ้อยคำธรรมดา หรือถ้อยคำที่ใช้พูดคุยกันในชีวิตประจำวัน อาจมีคำสแลง คำแสดงอารมณ์ความรู้สึก คำไม่สุภาพปะปนอยู่บ้าง โดยการใช้ภาษาลักษณะนี้จะช่วยให้ผู้รับสารไม่ต้องคิดหรือวิเคราะห์มากนัก หากแต่เมื่อรับฟังแล้วเกิดความเข้าใจทันที เหมือนฟังคำบอกเล่าเรื่องราวชีวิตหรือคำระบายความรู้สึกจากเพื่อนหรือคนสนิท ทำให้เกิดความเข้าใจ ตรงใจ และเกิดอารมณ์ร่วมไปด้วยกันนั่นเอง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

"...ฉันเนี่ยมันไม่ดีตรงไหน
เธอจึงหายจากกัน
แป๊ปนึงที่เธอเคยบอกฉัน
จนวันนั้นก็ยังไม่อ่าน
นานป่านนี้เธอจะเป็นอะไรไปหรือเปล่า
เธอบอกแป๊ป แต่สุดท้ายก็กลายเป็น

ว่างเปล่า
ต้องมีอะไรผิดพลาดตรงไหน
ไม่เข้าใจเลยสักครั้ง
ไอ้ที่เขาทำฉันนั้นก็ทำ
แต่ทำและไม่เคยสมหวัง
หรืออาจเป็นเพราะพื้นดวงหรือเปล่า
หรือเป็นที่ราศีของดวงดาว
เลยทำให้ฉันต้องเหงาอย่างงี้อยู่ใช่ไหม…"
(เลือดกรุ๊ปบี - CHRRISSA)

ตัวอย่างเพลง *"เลือดกรุ๊ปบี"* นำเสนอเนื้อหาเพลงด้วยการใช้ภาษาพูดแบบเล่าเรื่อง โดยบอกเล่าเรื่องราวความรักที่ไม่สมหวัง ที่ฝ่ายหนึ่งตกหลุมรักและพยายามทำดีทุกอย่างเพื่อให้ได้ความรักตอบแทนมา แต่เมื่อเขาไม่ได้รักตอบก็เสียใจและโยนความผิดให้กับโชคชะตา พื้นดวงหรือกรุ๊ปเลือดที่ทำให้ผิดหวังเรื่องความรัก การนำเสนอเพลงนี้จะใช้ภาษาพูดเพื่อเล่าหรือบอกเรื่องราวตรงไปตรงมา สั้นๆ ชัดเจน เหมือนพูดคุยบอกเล่ากับเพื่อน และมีการใช้คำภาษาพูดหรือภาษาปากปนอยู่ตลอดเรื่อง เช่น *"...ฉันเนี่ยมันไม่ดีตรงไหน..."* *"...แป๊ปนึงที่เธอเคยบอก ฉัน..."* *"...ไอ้ที่เขาทำฉันนั้นก็ทำ..."* *"...เลยทำให้ฉันต้องเหงาอย่างงี้อยู่ใช่ไหม…"* จะเห็นได้ว่าบทเพลงนี้มีการใช้คำภาษาพูดที่ใช้พูดกันในชีวิตประจำวันอยู่เป็นจำนวนมาก และการนำเสนอก็ใช้วิธีการเล่าเรื่องไปเรื่อยๆ ตรงไปตรงมาด้วยภาษาพูดที่เข้าใจชัดเจน กลวิธีการใช้ภาษาลักษณะนี้ช่วยให้สื่อความหมายถึงผู้รับสารได้เป็นอย่างดี และตัวอย่างต่อมาดังนี้

"...แฟนผมน่ารักจังเลยครับ
เจอแบบนี้ก็ตายดิครับ
ใครจะมองว่าผมคลั่งรักก็ไม่เป็นไร
แฟนผมน่ารักเกินไปครับ
เจอแบบนี้ก็ตายดิครับ
คนอะไรไม่รู้ อยากอยู่ด้วยทุกวันเลย
แหม ๆ ๆ ๆ พอมีแฟนก็หายตัวไปเลยนะ
นี่เพื่อนไง ยังจำได้อยู่ไหมล่ะ
ใช่ซี่ แต่ก่อนนี้ตัวแทบติดกัน
เดี๋ยวนี้แค่ทักแชต กว่าจะอ่านเกือบสิบวัน
ตอนโสดมันเหงาเก่ง ทักมาหาสามเวลา
ตอนนี้แค่นัดเจอ แทบจะกราบขอขมา
จะติดแฟนก็มีลิมิตหน่อยนะจ๊ะ
ถ้าเพื่อนสนิทเลิกคบก็ไม่เหลือใครละนะ…"
(แฟนผมน่ารัก - โบว์ เมลดา และ Lipta)

จากตัวอย่างเพลง *"แฟนผมน่ารัก"* เป็นการใช้ภาษาพูดแบบเล่าเรื่องเพื่อนำเสนอบทเพลง จะเห็นได้ว่าเพลงนี้ตลอดทั้งเพลงเป็นการใช้ภาษาพูดเหมือนเพื่อนพูดคุยเล่าเรื่องราวสู่เพื่อนด้วยภาษาที่ตรงไปตรงมา สื่อสารชัดเจน กระชับ และมีรูปแบบคำภาษาปาก คำแสลง คำพูดที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น *"...แฟนผมน่ารักจังเลยครับ เจอแบบนี้ก็ตายดิครับ..."* *"...ใช่ซี่ แต่ก่อนนี้ตัวแทบติดกัน เดี๋ยวนี้แค่ทักแชต กว่าจะอ่านเกือบสิบ วัน..."* *"...จะติดแฟนก็มีลิมิตหน่อยนะจ๊ะ ถ้าเพื่อนสนิทเลิกคบก็ไม่เหลือใครละนะ…"* เป็นต้น ลักษณะการใช้ภาษาของบทเพลงนี้ ทำให้เกิดการดึงดูดความสนใจของผู้รับสาร อีกทั้งยังสร้างความประทับใจติดใจในความสนุกสนาน ตรงไปตรงมาอีกด้วย

2.2 การใช้ภาษาความเปรียบ คือ การสร้างสรรค์ภาษาในเชิงเปรียบเทียบระหว่างสิ่ง 2 สิ่งที่มีคุณสมบัติหรือลักษณะร่วมกัน ซึ่งใน 2 สิ่งนี้ของสิ่งหนึ่งเป็นแบบเปรียบ และของอีกสิ่งหนึ่งเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบ การใช้ความเปรียบถือเป็นกลวิธีทางภาษาและเป็นศิลปะของการใช้ภาษาวิธีหนึ่งที่ช่วยก่อให้เกิดความงดงามเชิงวรรณศิลป์ เป็นการใช้ภาษาเปรียบเทียบถ้อยคำให้เกิดความหมายคำกระทบใจ เกิดภาพที่แจ่ม ชัดและลึกซึ้ง จุดประกายความคิดและจินตนาการให้แก่ผู้อ่าน ภาษาความเปรียบนี้เกิดจากการกล่าวถึงสิ่งหนึ่ง แต่ให้มีความหมายไปถึงอีกสิ่งหนึ่ง มีความมุ่งหมายเพื่อเพิ่มอรรถรสให้แก่ข้อความนั้นๆ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2552) จากการศึกษาเพลงฮิตติดชาร์ต พบการใช้

ภาษาความเปรียบ 88 เพลง โดยการที่ผู้ส่งสารเลือกนำเสนอบทเพลงด้วยการใช้ภาษาความเปรียบนี้ เพื่อสื่อความหมายของใจความสำคัญหรือเรื่องราวสำคัญบางประการให้ ชัดเจนขึ้น เนื่องจากการเปรียบเทียบนี้จะทำให้เข้าใจและเห็นภาพเรื่องราวที่ต้องการสื่อได้ชัดเจนลึกซึ้ง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

"...ว่ารักที่มีให้เธอมากกว่าดาวที่ลอย บนฟ้า
ไม่น้อยกว่านกอินทรีย์และมวลแมลงในท้องนภา
มากกว่าพื้นดิน ไม่เท่าเม็ดทรายบนชายหาด
และถ้ามันยังคงไม่พอให้เอาทะเลไปรวมกับเขา
ให้มีทั้งแสงและเงาละอองดอกไม้ที่ในอากาศ
มีแค่เท่านี้ โปรดเธอพิจารณา..."
(พิจารณา - Musketeers)

ตัวอย่างเพลง *"พิจารณา"* เป็นการใช้ภาษาความเปรียบ โดยเนื้อหาของเพลงนี้กล่าวถึงชายหนุ่มที่บอกว่าตนเองรักหญิงคนรักมาก โดยเปรียบเทียบว่าความรักที่มีแต่หญิงคนรักนั้นมากมายจนไม่สามารถนำสิ่งใดๆ ในโลกนี้มาเปรียบได้ โดยได้ยกตัวอย่างสิ่งต่างๆ มาเปรียบความรักที่มากมายของตน เช่น *"...รักที่มีให้เธอมากกว่าดาวที่ลอยบนฟ้า ไม่น้อยกว่านกอินทรีย์และมวลแมลงในท้องนภา มากกว่าพื้นดิน ไม่เท่าเม็ดทรายบนชายหาด...เอาทะเลไปรวมกับเขา...ให้มีทั้งแสงและเงาละอองดอกไม้ที่ในอากาศ..."* ความเปรียบทั้งหมดนี้ หมายถึง ความรักของชายหนุ่มมากกว่าดวงดาวที่ลอยบนฟ้า มากว่าจำนวนนกอินทร์ย์และแมลงที่บินบนฟ้า มากกว่าพื้นดิน เม็ดทรายบนชายหาด มากกว่าทะเลรวมกับภูเขา มากกว่าแสงแดดและละอองดอกไม้ในอากาศ กล่าวคือ ความรักของชายหนุ่มที่มีต่อหญิงคนรักมากมายจนไม่มีอะไรเทียบได้นั่นเอง การใช้ภาษาความเปรียบในบทเพลงนี้ทำให้ดึงดูดใจผู้รับสาร เกิดอารมณ์และความรู้สึกร่วม และทำให้เกิดจินตนาการตามได้อย่างลึกซึ้ง หรืออีกตัวอย่างดังนี้

"...เสียดาย ทุกเวลาที่ผ่านกันมา
เห็นแต่ภาพเธอยืนร้องไห้ กลางฝนอยู่
ตำตา เธอไม่ธรรมดา เพราะว่าสูงส่ง เกินเอื้อม
นางฟ้าคงต้องคู่เทวดา
ผมเป็นคนเดินดิน ไม่ได้บินอยู่บนฟ้า
แต่ว่าใจก็รักเธอมาก มากเกินจะพรรณนา
มีโอกาส ให้ได้วนเหมือนที่บอกก่อนจะลา
ยังคงเชื่อ อยู่เสมอว่าจะวนกลับมา..."
(Timemachine - ปอน นิพนธ์ จิตกล้า)

จากตัวอย่างเพลง *"Timemachine"* พบว่าเป็นการใช้ภาษาความเปรียบ *"เธอ"* ที่เป็นหญิงคนรัก ว่าเหมือนนางฟ้า และเปรียบตนเองว่าเป็นคนต่ำต้อย คนธรรมดา จากท่อนเพลง *"...เธอไม่ธรรมดา เพราะว่าสูงส่ง เกินเอื้อม นางฟ้าคงต้องคู่เทวดา ผมเป็นคนเดินดิน ไม่ได้บินอยู่บนฟ้า..."* บทเพลงนี้มีใจความกล่าวถึง ชายที่คิดถึงความรักในอดีต โดยความรักครั้งนั้นเป็นการแอบรักหญิงสาวคนหนึ่งที่ตนเองคิดว่าสูงค่า สูงเกินจะเอื้อมถึง เปรียบเหมือนเป็นนางฟ้าในความคิดของตน จึงได้เพียงแอบรักเท่านั้น เมื่อเวลาผ่านไปจึงคิดอยากเวลาเพื่อจะได้กล้าบอกรักออกไป จะเห็นได้ว่า การใช้ภาษาความเปรียบมาแทรกในเนื้อหาบทเพลงนี้ช่วยให้สื่อความหมายถึงผู้รับสารได้ชัดเจน การเปรียบผู้หญิงที่สูงส่งเกินเอื้อม เมื่อผู้ส่งสารนำสิ่งเปรียบเป็น *"นางฟ้า"* ก็มีผลให้ผู้รับสารเห็นภาพความสูงส่งนั้น และเกิดจินตภาพอย่างแจ่มชัด

2.3 การใช้ประโยคคำถาม คือ การนำประโยคคำถามมาใช้ในเนื้อเพลงเพื่อสื่อความหมายบางประการให้ชัดเจนขึ้น โดยประโยคคำถาม หมายถึง ประโยคที่มีใจความเป็นคำถาม อาจเป็นประโยคคำถามที่ต้องการคำตอบ ซึ่งอาจต้องการคำตอบรับหรือปฏิเสธ มักมีคำที่ใช้ถาม เช่น ใคร อะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร หรือ หรือไม่ ไหน เป็นต้น และประโยคคำถามที่ไม่ต้องการคำตอบ (Rhetoric Question) ซึ่งเป็นการตั้งคำถาม

ด้วยเนื้อความการถาม หากแต่ต้องการให้เกิดการคิดตามเรื่องที่ถาม ซึ่งประโยคลักษณะนี้ต้องอาศัยการตีความหมายเสียก่อน ไม่กล่าวอย่างตรงไปตรงมา (กุหลาบ มัลลิกะมาส, 2550) จากการศึกษาพบ 69 เพลง ซึ่งประโยคคำถามที่พบมีทั้งรูปแบบประโยคคำถามที่ต้องการคำตอบ และประโยคคำถามที่ไม่ต้องการคำตอบ และสังเกตว่าการใช้ประโยคคำถามในเพลงเหล่านี้ช่วยอธิบายขยายความใจความสำคัญของเพลงให้ปรากฏชัดขึ้น และช่วยกระตุ้นเร้าความสนใจดึงดูดใจให้ผู้รับสาร เพราะทำให้ผู้รับสารรู้สึกเหมือนมีส่วนร่วมในอารมณ์ความรู้สึกของเรื่องราวในเพลงไปด้วย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

"...ก็แค่ต้องการให้ใคร
มาคอยช่วยดูแลความเหงา
หรือเป็นเพราะเราเกิดมาในเดือนประจำคนโสดอยู่ใช่ไหม
หรือเป็นเพราะเลือดกรุ๊ปบีหรือเปล่า
ต้องเปลี่ยนเบอร์โทรสักทีรึเปล่า
ขอแค่ให้ฉันมีคนมารักหน่อยได้ไหม
ไม่โสดอีกแล้วได้เปล่า..."

(เลือดกรุ๊ปบี - CHRRISSA)

จากตัวอย่างเพลง *"เลือดกรุ๊ปบี"* พบการใช้ประโยคคำถามเพื่อนำเสนอเนื้อหาบทเพลงตลอดทั้งเพลง โดยเพลงนี้นำเสนอเรื่องราวของคนโสดที่ตามหารักแท้ แต่ก็ยังไม่มีรักแท้ได้ ทำให้พาลโทษไปว่าที่ตนเองเป็นโสด เพราะเป็นคนดวงไม่ดี เพราะเบอร์โทรศัพท์ไม่ดี เพราะเป็นคนเลือดกรุ๊ปบี เป็นต้น จึงตั้งคำถามมากมายกับตนเองในรูปแบบประโยคคำถามที่ต้องการคำตอบและไม่ต้องการคำตอบ จะเห็นได้ว่าการใช้ประโยคคำถามในบทเพลงนี้ ทำให้เกิดการคิดตามเรื่องราว และเกิดรสของความได้อย่างมาก การใช้ประโยคคำถามจะช่วยให้บทเพลงดูมีชีวิตชีวา กระตุ้นอารมณ์ความรู้สึกร่วมไปตามบทเพลง

2.4 การใช้คำภาษาอังกฤษปนภาษาไทย คือ การนำคำหรือประโยคหรือข้อความภาษาอังกฤษมาปนหรือเสริมในเนื้อเพลงเพื่อช่วยนำเสนอใจความสำคัญให้ชัดเจน โดยอาจมีลักษณะเป็นการใช้คำภาษาอังกฤษแทนการใช้คำไทยทั้งคำ ประโยค และข้อความตามรูปเดิมของคำศัพท์นั้นๆ หรือการทับศัพท์ที่ใช้คำภาษาอังกฤษแทนคำไทยตามเสียงของภาษาเดิมหรือใกล้เคียงกับภาษาเดิมมากที่สุด หรือบางครั้งอาจปนภาษาอังกฤษโดยปรับแต่งภาษาเป็นคำแสลงหรือคำใหม่ เป็นต้น จากการศึกษาเพลงไทยสมัยใหม่ยอดนิยม พบว่ามีเพลงจำนวน 39 เพลงที่ใช้คำภาษาอังกฤษปนภาษาไทย ทั้งนี้ผู้วิจัยคิดว่าการใช้คำภาษาอังกฤษปนในเพลงสมัยใหม่ยอดนิยมนี้ช่วยทำให้บทเพลงเกิดความน่าสนใจ ดึงดูดใจ ดูสนุกสนาน เพราะแสดงให้เห็นถึงความทันสมัย ทันโลก อีกทั้งยังสื่อถึงการเป็นคนยุคใหม่ที่มีความรู้ความเข้าใจภาษาอังกฤษเป็นอย่างดีอีกด้วย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

"...ลองรักดูไหมผมไม่ใจร้าย ไม่ใช่แบดบอยแบบนั้น
ลองรักดูไหมผมไม่เหมือนใคร มีแต่ใจให้เธอเท่านั้น
Oh baby มันก็คงจะดีถ้าคืนนี้มีเธอ Tonight
So baby เธอช่วยบอกฉันที ว่าตอนนี้เธออยู่กับใคร
Just let me hold you tight
Baby i just wanna be with you all night
Im gonna make you mine
ขอสัญญากับเธอว่าฉันจะไม่ไปไหน
ฉันจะไม่ทำเธอ Cry
ไม่ปล่อยให้เธอไปเจอกับใครที่มันใจร้าย
You know baby girl..."

(ลองรักดูไหม - TNDTLE และ NOAH)

จากตัวอย่างเพลง *"ลองรักดูไหม"* นี้พบการใช้คำภาษาอังกฤษปนภาษาไทย โดยมีการใช้ทั้งในรูปแบบการทับศัพท์ที่นำคำไทยมาเขียนแทนเสียงภาษาอังกฤษ เช่น *"...แบดบอย..."* และรูปแบบการนำคำหรือประโยคภาษาอังกฤษมาแทนที่คำไทย โดยแทนด้วยรูปภาษาอังกฤษตรง

ตัว เช่น *"…Tonight …" "…Cry …" "...Just let me hold you tight…" "...Baby i just wanna be with you all night Im gonna make you mine…" "...You know baby girl-…"* เป็นต้น ซึ่งจากตัวอย่างเพลงนี้แสดงให้เห็นว่า การนำคำภาษาอังกฤษมาใช้ปนกับภาษาไทยช่วยสร้างความดึงดูดใจ ด้วยการสลับและปนกันของถ้อยคำภาษา อีกทั้งยังสื่อถึงความทันสมัย การทันกระแสยุคปัจจุบันอีกด้วย หรือตัวอย่างต่อมาดังนี้

"แอบไปกดไลก์ใน story
เธอช่างดูดี luxury girl
อยากจะรู้เธอชอบคนแบบไหน
พอจะครองใจเธอได้ไหม...
รวบรวมความกล้า
ทักเข้าไปคุยอย่าง friendly
แต่เธอตอบมาว่า เธอไม่ชอบคนทรงนี้
ทรงอย่างแบด แซดอย่างบ่อย
เธอไม่อินกับผู้ชาย bad boy
ทรงอย่างแบด แซดอย่างบ่อย
เธอไม่รักฉันก็คงต้องปล่อย…"
(ทรงอย่างแบด - Paper Planes)

จากตัวอย่างเพลง *"ทรงอย่างแบด"* ข้างต้นนี้พบการใช้คำภาษาอังกฤษปนภาษาไทยอยู่ตลอดทั้งเพลง ซึ่งจากการสังเกตพบว่าการใช้คำภาษาอังกฤษในเพลงนี้ส่วนมากใช้ในลักษณะของการแทรก การแทนคำแบบทับศัพท์หรือการเขียนภาษาไทยแทนเสียงศัพท์อังกฤษ เช่น *"...กดไลก์..." "...ทรงอย่างแบด แซดอย่างบ่อย..."* เป็นต้น และลักษณะของการนำคำหรือข้อความภาษาอังกฤษมาแทนคำไทยแบบสลับภาษาไทย เช่น *"แอบไปกดไลก์ใน story เธอช่างดูดี luxury girl…" "…ทักเข้าไปคุยอย่าง friendly…"* จะเห็นได้ว่ามีการใช้คำภาษาอังกฤษปนอยู่ในเพลงตลอดทั้งเพลง ซึ่งการปนนี้ทำให้เพลงสนุกสนาน ดูทันสมัย และสื่อถึงผู้รับสารโดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นได้เป็นอย่างดี

2.5 การเล่นภาษา คือ การนำเสนอบทเพลงด้วยถ้อยคำภาษาที่แต่งหรือปรับให้สะดุดตาสะดุดใจ ทั้งในรูปแบบการสร้างคำหรือเสียงคำใหม่ อาจมีความหมายหรือไม่มีก็ได้ การนำคำหรือเสียงมากล่าวซ้ำกันเพื่อเน้นย้ำและเล่นเสียงคำ การนำคำมาสัมผัสกันให้เกิดลักษณะคล้ายบทร้อยกรอง และการเลียนเสียงพูดเสียงเลียนธรรมชาติ เป็นต้น โดยการเล่นภาษาในบทเพลงนี้มุ่งเน้นการดึงดูดความสนใจ สร้างอรรถรสให้เกิดแก่คำและความ ผู้รับสารจะรู้สึกสนุกสนาน และเพลิดเพลินไปกับเพลงที่ได้รับ ซึ่งจากการศึกษาเพลงไทยสมัยใหม่ยอดนิยมพบว่ามีการเล่นภาษาจำนวน 20 เพลง ดังจะนำเสนอเป็นตัวอย่างต่อไปนี้

"...โอ๊ะโอ๊ย พาเธอลงดำน้ำไปดูปลา
ดูปลาดาว ม้าน้ำ และโลมา ดาดี๊ดา
โอ๊ะโอ๊ย เห้ย นั่นมันฉลามนี่หว่า
แล้วเธอจะกลัวหรือเปล่าแล้วเธอจะกลัวหรือเปล่า
ฉลามน่ะชอบงับคุณ ส่วนผมน่ะชอบคุณงับ (งับคุณ)
แบบว่าผมแค่หลงรักคุณไม่เคยเป็นมาก่อน
ถูกใจเธอคนนี้น่าดู โอ้ เบบี้โอนลี่ยู
แค่ได้มองก็ทำให้ใจผมละลาย (โอ้โอ้ย)..."
(ฉลามชอบงับคุณ - IIVY และ Bbonnadol)

จากตัวอย่างเพลง *"ฉลามชอบงับคุณ"* พบการเล่นภาษาในบทเพลง โดยพบในลักษณะการเล่นคำที่เกิดจากการเลียนเสียง เช่น *"...ปับปาดาดี๊ดา..." "...โอ๊ะโอ๊ย..."* ซึ่งคำเหล่านี้เหมือนเสียงพูดคุย และมีจังหวะสนุกสนาน นอกจากนี้ยังพบลักษณะการสลับคำ สลับเสียงและเทียบเสียงเพื่อใช้แทนกัน ซึ่งถือเป็นลักษณะเด่นของเพลงนี้ ซึ่งผู้ส่งสารมีเจตนาเล่นคำในประโยค *"ฉลามน่ะชอบงับคุณ"* และสลับเทียบเสียงเป็น *"ผมน่ะชอบคุณงับ"* โดยมีคำว่า *"งับ"* เทียบเสียงกัน คำแรกหมายถึง การจับหรืองับด้วยปาก คำสอง ใช้เทียบคำเลียนเสียงพูด *"ครับ"* การเล่นภาษาในเพลงนี้ทำให้เกิดความสนุกสนานและน่าจดจำ สร้างความสนใจแก่ผู้รับสาร หรือตัวอย่างต่อมาดังนี้

"...ชอบจริงๆ เจ้าเอย รักจริงๆ หล่าเอ้ย
จะอู้จะอี้จะเว้าเช่นไร
ชอบจริงๆ เธอเอ้ย รักจริงๆ สาวเห้อ
ต้องพูดพันพรือเธอจึงเข้าใจ
หรือว่าเจ้าเป็นดาวจากเมืองเหนือ
หรืออีหล่าคำแพงแดนอีสาน
คนสวยของเมืองภาคกลาง
หรือสาวงามของเมืองใต้..."
(ชอบที่เธอเป็นเธอ - วงแทมมะริน)

จากตัวอย่างเพลง *"ชอบที่เธอเป็นเธอ"* นี้ พบการเล่นคำเล่นภาษา โดยพบว่าลักษณะเด่นของเพลงนี้ คือ การเล่นคำที่มีความหมายเดียวกัน แต่ใช้ต่างกันที่เรียกว่าคำพ้องความหรือคำไวพจน์นั่นเอง เช่น คำที่กล่าวถึงผู้หญิง *"..เจ้าเอย หล่าเอ้ย เธอเอ้ย สาวเห้อ..."* หรือคำที่หมายถึงการพูด *"...จะอู้ จะอี้ จะเว้า..."* หรือคำที่สื่อความหมายถึงผู้หญิงสวยในแต่ละภาค *"...ดาวจากเมืองเหนือ อีหล่าคำแพงแดนอีสาน คนสวยของเมืองภาค กลาง สาวงามของเมืองใต้..."* จะเห็นได้ว่าการใช้ภาษาในเพลงนี้ถือเป็นการเล่นภาษาที่เน้นการเล่าความซึ่งช่วยให้ผู้รับสารรู้สึกร่วมไปด้วย อีกทั้งผู้รับสารต้องตีความเข้าใจเนื้อหา ทำให้เกิดอรรถรสในการรับสาร

สรุปและอภิปรายผล

เพลงไทยสมัยใหม่ยอดนิยมหรือเพลงฮิตติดชาร์ตนั้น นอกจากเนื้อหาที่โดนใจผู้ฟังแล้ว กลวิธีการใช้ภาษาในเพลงก็เป็นปัจจัยสำคัญอย่างมาก เพราะตัวภาษาถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ถ่ายทอดเรื่องราว โดยจากการศึกษาเชิงวิเคราะห์ลักษณะเด่นทางภาษาของเพลงไทยสมัยใหม่ยอดนิยมหรือเพลงฮิตติดชาร์ต พบลักษณะเด่นทางภาษา 2 ประการ คือ

ประการที่ 1. การตั้งชื่อเพลงฮิตติดชาร์ต ซึ่งชื่อเพลงเปรียบเสมือนป้ายบอกทางสู่เนื้อหาภายใน ผู้แต่งเพลงจึงจำเป็นต้องพิถีพิถันในการคัดสรรถ้อยคำ เพื่อเรียบเรียงชื่อเพลงที่น่าสนใจดึงดูดใจผู้ฟังตั้งแต่แรกเห็น โดยการตั้งชื่อเพลงนั้นศึกษาเรื่องโครงสร้างภาษาของชื่อเพลงและกลวิธีการตั้งชื่อเพลง ผลการศึกษาพบว่า โครงสร้างภาษาของการตั้งชื่อเพลงมี 3 ประเภท ได้แก่ ประเภทที่เป็นคำ ซึ่งชื่อเพลงประเภทนี้มักสื่อความหมายชัดเจน เข้าใจง่ายพบ 2 ประเภทย่อย คือ คำเดี่ยวและคำประกอบ ประเภทที่เป็นวลี ซึ่งชื่อเพลงประเภทนี้พบมากที่สุด แสดงถึงความนิยมในการใช้กลุ่มคำสั้นๆ ที่มีความหมายสมบูรณ์ในตัวเอง เพื่อสื่อสารเนื้อหาของเพลงพบ 3 ประเภทย่อย คือ นามวลี กริยาวลี และวิเศษณ์วลี และประเภทที่เป็นประโยค ซึ่งชื่อเพลงลักษณะนี้น่าสนใจตรงที่ชวนให้ผู้ฟังอยากรู้เนื้อหา เหตุการณ์ และความสัมพันธ์ของคำต่างๆ ที่ประกอบกันเป็นประโยค พบ 3 ประเภทย่อย คือ หน่วยสกรรมและหน่วยกรรมตรง หน่วยประธานและหน่วยอกรรม และหน่วยประธาน หน่วย สกรรมและหน่วยกรรมตรง นอกจากรูปแบบโครงสร้างข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยพบว่าเพลงฮิตติดชาร์ตมีกลวิธีในการตั้งชื่อที่น่าสนใจ 4 กลวิธีหลักๆ ได้แก่ การตั้งชื่อเพลงแบบบอกเนื้อหา ซึ่งกลวิธีนี้พบมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าเพลงฮิตติดชาร์ตยังคงให้ความสำคัญกับการสื่อสารเนื้อหาที่ตรงไปตรงมา รองลงมา คือ การตั้งชื่อเพลงในเชิงเปรียบเทียบ ซึ่งการเปรียบเทียบนั้นช่วยให้ข้อความที่ต้องการสื่อมีความหมายลึกซึ้งมากขึ้น และการตั้งชื่อเพลงแบบเล่นคำเล่นภาษา ซึ่งการเล่นคำเล่นภาษานี้ นอกจากจะช่วยเพิ่มสีสันให้กับบทเพลงแล้ว ยังทำให้เกิดการจดจำได้ง่ายขึ้น และสุดท้ายคือ การตั้งชื่อเพลงแบบคำถาม ซึ่งการตั้งชื่อเพลงแบบคำถามนั้นช่วยกระตุ้นความสนใจทำให้ผู้ฟังอยากติดตามหาคำตอบ

ประการที่ 2. การใช้ภาษาในเพลงฮิตติดชาร์ต พบว่ามีความหลากหลายและน่าสนใจ โดยมีลักษณะเด่นที่พบมาก 5 ลักษณะ ได้แก่ การใช้ภาษาพูดแบบเล่าเรื่องที่พบมากที่สุดและพบครบ

ทุกเพลง ซึ่งการใช้ภาษาพูดนั้น ช่วยทำให้เพลงเข้าถึงง่าย ฟังสบาย เหมือนเป็นการพูดคุย บอกเล่าเรื่องราวกับเพื่อน ต่อมาคือ การใช้ภาษาความเปรียบที่ถือเป็นกลวิธีที่พบมากเช่นกัน เพราภาษาความเปรียบ นอกจากจะทำให้เพลงมีความไพเราะน่าฟังแล้ว ยังช่วยสื่อความหมายที่ลึกซึ้ง กินใจ และการใช้ประโยคคำถาม ซึ่งการใช้ประโยคคำถามนั้น ช่วยสร้างอารมณ์ร่วมให้กับผู้ฟัง ทำให้รู้สึกเหมือนเป็นส่วนหนึ่งของเพลง และการใช้คำภาษาอังกฤษปนภาษาไทย กลวิธีนี้เป็นการสะท้อนถึงวัฒนธรรมและสื่อถึงความทันสมัย ซึ่งถือเป็นไลฟ์สไตล์ของคนรุ่นใหม่หรือวัยรุ่นและสุดท้าย คือ การเล่นภาษา การเล่นภาษานั้นช่วยเพิ่มสีสันความสนุกสนาน และความน่าจดจำให้กับเพลง การใช้ภาษาในเพลงฮิตติดชาร์ตนี้ พบว่าบทเพลงแต่ละเพลงล้วนสร้างสรรค์ด้วยลักษณะการใช้ภาษาที่พิถีพิถันและสละสลวยงดงาม เพื่อนำเสนอเนื้อหาและแก่นสาระของเพลงให้ผู้รับสารรับรู้และเข้าใจ จนเกิดความชื่นชอบ ซึ่งลักษณะการใช้ภาษาดังกล่าวนี้ถือว่าเป็นเอกลักษณ์หรือลักษณะเด่นที่ทำให้เพลงเหล่านี้กลายเป็นเพลงไทยยอดนิยมหรือเพลงฮิตนั่นเอง

กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง “การศึกษาเชิงวิเคราะห์เพลงไทยสมัยใหม่ยอดนิยม : ลักษณะเด่นและความสัมพันธ์กับสังคม

เอกสารอ้างอิง

กุหลาบ มัลลิกะมาส. (2550). *ความรู้ทั่วไปทางวรรณคดีไทย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ, อรพินธ์ คำสอน, และเพ็ญศรี พุ่มชูศรี. (2549). *คีตศิลปิน*. กรุงเทพฯ: ชมนาด.

เจือ สตะเวทิน. (2517). *ตำรับร้อยแก้ว*. กรุงเทพฯ: สุทธิสารการพิมพ์.

ประสิทธิ์ กาพย์กลอน และคณะ. (2544). *การเตรียมเพื่อการพูดและการเขียน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

มาลี บุญศิริพันธุ์. (2535). *การเขียนสารคดีสำหรับสื่อสิ่งพิมพ์*. กรุงเทพฯ: ประกายพรึก.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2552). *พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.

สิริวรรณ นันทจันทูล. (2540). *ภาษาพูดกับภาษาเขียน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุมณฑา ศักดิ์ชัยสมบูรณ์. (2540). *เพลงไทยสากลตามนโยบายของจอมพล ป. พิบูลสงคราม พ.ศ. 2481–2487* [วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

JOOX. (2566). *ชาร์ตเพลง THAILAND TOP 100 เดือนมิถุนายน*. สืบค้นเมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2566, จาก https://www.joox.com/th/chart/42